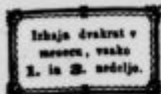
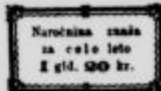

JADRANSKA ZARIJA.

Političen, podučiven i kratkočasen list.

Lastnik, izdajatelj in odgovorni urednik:
G. H. MARTELANEC.

„Juri s pušo“ izide prih. teden.
Kdor ga misli še dalje prijemati,
naj nam to brzo naznaniti blagovoli.
Vredništvo.

Zbor na Vrhu pri Opčini.

4. t. m. so se v drugo sešli zaupni možje iz vse tržaške okolice na vrhu pri Občini, da se dogovoré zastran prihodnjih volitev v tržaško mestno svetovalstvo.

Pri tej priliki so soglasno potrdili program, po katerem se imajo vesti prihodnji zastopniki; deli se ta program v dva dela, prvi del govori o državni politiki sploh, povdarja najprej mir i spravo mej sabo i z narodi, i da bo to mogoče, prva je potreba, da imamo ne le na papirju, ampak da imamo in uživamo vsi v resnici enake pravice. Vse narodnosti se morajo enako spoštovati, na Slovenskem mora biti slovenski jezik gospodar.

Deželna samouprava mora biti popolnoma, kajti vsaka dežela sama najbolj pozna svoje zadeve, najbolj vé, kolika in kaka bremena more nositi. Le vojaštvo, kupčijstvo in zunajne zadeve naj bodo skupne, vse druge zadeve naj oskrbujejo deželna zastopstva sama. V Avstriji je mogoča le federativna ustava, ker edino ona more biti vsem narodom pravična.

Volitve v državni zbor se imajo goditi iz deželnih zborov, ker neposrednje volitve žalijo deželno samoupravo, zato jih dežele nikakor ne morejo odobravati.

Dobra deželna samouprava pripomore, da državni dolgovi ne bodo od leta do leta rastle, državi kredit jemali, narodom blagostanje podkopavali in ljudstvu vedno više davke nakladali, ampak z varčnostjo in cenješo upravo bode mogoče, davke sčasoma zniževati.

Drugi del govori o politiki, ktera ima biti vodilo poslancem gledé na posebne zadeve tržaške okolice. Obstoí ta del iz 10 točok, kterih vendar zdaj še ne moremo razglasiti.

Za kandidate so bili soglasno postavljeni naslednji gospodje:

- za 1. okraj Anton Giacometti,
- za 2. „ France Cegnar,
- za 3. „ Andrej Gustinčič,
- za 4. „ dr. Nakić,
- za 5. „ se kandidat postavi še le pozneje, ker je bil ta okraj v zboru prepričlo zastopan,
- za 6. „ Ivan Nabrgoj.

Zbor se je vršil v najlepšem parlamentarnem redu, prvosednik mu je bil g. Nabrgoj.

Rusi o Slovanih.

Ko sem bil v 12. številki „Jadranske Zarije“ razjasnil, kako morajo Slovani misliti o Rusih, dovoljeno naj mi bo denes povedati, kako Rusi mislijo o nas ostalih Slovanih.

Tuja peta je rusko narodnost zatirala, kjerkoli je mogla, tako da Rusi do zadnjih dob skoraj niso vedeli, da imajo še druge sorodne jim narode na svetu. Ker so pa vedeli zapovedovalci ruskega naroda, skozi i skozi tuji, da se začne kmalu tudi tu jasnit, izmislili so si zraven knute še drugo kolosalno basen, da bi zatrli po njej simpatijo ruskih do ostalih Slavjancov. Začeli so pisariti i govoriti, da so Rusi popolnoma drugačnega plemena, nego mi, da so azijskega rodu, da je njihov jezik popolnoma različen našemu. Kedo ne vé, koliko se je še lani govorilo in pisalo mej Nemci i še celo mej Poljaki o tem! Ali Rusi so bili pametnejši od njihovih sovražnikov. Oni so sprevideli, da ima slovanstvo nalog stopiti na javno poprišče sveta, ko so drugi narodi že odigrali. Zato so sprejeli radostno po neumrljem Kolarju vzbujeno idejo vseslovanstva*) za svojo ter si prizadevajo vresničiti jo, kajti spoznali so, da združeni Slovani premorejo lahko svoje najhujše sovražnike, med tem ko v vednem razporu škodujejo svojim duševnim i materijalnim potrebam, — svojej slavi.

Začeli so vabiti svoje najhujše sovražnike Poljake, naj se pobratijo z njimi, naj delajo složno z ostalimi Slovani a tih še dosedaj večina nij spoznala, da Rusi in ostali Slovani z njimi dobro mislijo, samo naj se prej iztrgajo iz tujih rok, kterim so se dali dosedaj sramotno božati ter naj združeni s Slovaci delajo v dosego edinega smotra. — Ko je bil 1867. leta vseslovanski shod v Moskvi, zbralo se je mnogo narodnjakov od vseh končin slovenskega sveta, vsi narodi razen poljskega so bili zastopani ter so soglasno z veliko radostjo sprejeli idejo vseslovanstva za svojo. Tudi mej Poljaki se je že sedaj mnogo na boljše obrnilo. — Pri tem shodu so tudi Rusi izvedeli nadloge in težave turških in avstrijskih Slovanov, ter sklenili pomagati jim kolikor mogoče iz bede. Zato so se osnovali po vsej Rusiji in se še snujejo vseslovanski „blagotvoriteljni komiteti“, kterih naloga je, širiti zavest med vse Slovane i zato jim tudi gmotno pomagati. Mnogo podpore so iz teh komitetov posebno od moskovskega dobili turški, kakor tudi avstrijski Slovani. Na čelu teh društev stoje najslavniši možje narodne stranke, kakor: Pogodin, Aksakov, Popov itd.

*) Kolar pravi v eni svojih poezij: Kdo si ti? Jaz Rus. Kdo ti? Jaz Srb. Kdo ti? Jaz Čeh. Kdo ti? Jaz Poljak jestem! — Pustite to, otroci moji, recite: Slovan!

Tudi o našem napredku so začeli soditi — pa kaj bi o tem več govoril, čestiti čitatelji so gotovo čitali Pogodinov list, ki ga je poslal predsedniku slovanskega komiteta v Moskvi.

DOPIS.

Iz slovenske Švice.*)

„Kogar bog hoče pokončati, udari ga še slepoto.“ Stara prislovica a še dandenes resnična. Tako se godi nesrečni Avstriji. Ze od leta 1848 sem se izročuje v varstvo različnim ministrstvom: kakor bolnik, ki boleha na sušici, išče zdaj pri tem, zdaj pri onem pomoči in zdravila, vendar vsak slabše razumeva in poznaje bolezen, vsak ji daje slabše zdravilo. Sicer je pa ta razloček med Avstrijo in bolnikom, da bolnik bi srčno rad rabil zdravilo, ktero bi pomagalo — Avstrija pa od pravega zdravila nič noče vedeti. Ona ne mara za pravi lek zoper hudo bolezen, na kateri boleha, in je vsa zaljubljena v svoje nekdanje navade in stare grehe. Zastaran grešnik se spreobrne, kadar se v jamo zvrne.

Prav take misli nas obhajajo zdaj, ko smemo brez daljnega pomišljanja nad kratkovidnostjo naših državnikov izreči sodbo: da jim ni bilo nikdar mari, da pomirijo razne narode. Pričakovali smo prec iz početka, da razpusti Potocki državni in vse deželne zbore; to se je sicer zgodilo, ali — „pozabilo“ se je razpustiti tudi brezglavni deželni češki zbor, ki zastopa le majhen del prebivalcev češkega kraljestva, ki je po vladnem pritiskanju in vsled krivičnega volilnega reda, kterega je skoval največji birokrat in centralist Šmerling tak, da žali z svojo eksistenco vse češko ljudstvo. Takim eksperimentom, s kterimi misli grof Potocki doseči porazumljenje, bi se pač iz vsega grla smijali, ko bi stvar ne imela še drugega pa prokleta žalostnega lica. Ni nam mogoče umeti, kaj je napotilo Potockija k temu činu, vendar naj bo to po njegovem lastnem nagibu ali naj se vzroki drugod iščejo, to je gotovo, da v višjih vladnih krogih jim nemore dosti mari biti, je li ljudstvo zadovoljno ali ne, drugači si nemoremo tolmačiti nepošteno igre, ktero vlada v porazumljenje svojih narodov igra. Tudi pismo ali circulandum do avstrijskega zastopnikov pri tujih vladah od očeta Beusta je prav original državniškega mišljenja. Sicer bi pa od velicega saksanskega politikusa ne bili pričakovali tolike odkritosrčnosti. Dozdaj je bil navajen veliko pisariti pa malo ali čisto nič povedati, zdaj pa naenkrat celo kopo novic, cel program „novega“ vladanja, s kterim misli avstrijske narode osrečiti. Se vé vstava ta mu je zvezda; ona mu je temelj, na kteriga hoče postaviti novi

*) Po naključni zakaenjeno.

državni zbor. In da bi se tej ustavi nič ne moglo budiga primeriti, zato mora vstati brezglavni češki deželni zbor sestavljen iz zgoli vladnih mamelukov, katerih bog je Germanija, katerih sveto pismo ustava. Ta zbor, ki žali 6 milijonov Čehov, mora ostati, da bi ne bilo treba revizije naše ustave, ktera še poštenim Nemcem ne zadostuje. — Na ljudsko mnenje se hoče apelirati, prav, ali kdor hoče ljudsko mnenje zvedeti in spoznati, mora dati tudi vsemu ljudstvu priliko svoje mnenje glasno izraziti, ne pa le enemu delu, drugim enako tlačnim pa usta mašiti. Sicer pa mislimo, da je pač žalostno znamenje, ako še zdaj ne poznajo opravičenih tirjatev avstrijskih Slovanov. Iz „notablenkonferenc“ ne bo nič, vendar hoče vlada v vedni dotiki ostati z narodskimi voditelji. Ti ljuba nevednost! Ali je Beust res tako neveden, ali se le bliži?! — In konec pisma mora biti, to se ve da, tudi malo strašilen za razkolnike, za to žuganje da bo vlada vedela renitente že v lesenjačo na Dnnaj spraviti — ali vsaj da bo tudi brez njih lahko izhajala. Ti ljubi saksonski politik! saj si vendar že nekaj let v Avstriji, pa si še tako neveden! Ali si spal ko je Giskra-Hrbstova klika, da omenimo le zadnje naše pritiskalce, pritiskala Slované tako trdo na zid, da se je zid razdelil, in zopet pritiskalcem pred nosom združil, ko so hoteli skoz vrzel za Slovani — tako da smo ostali vsak na eni strani zidu? Dosti izgledov bi lahko navedli iz zgodovine, kake rezultate je doseglo despotično tačenje v vseh časih in pri vseh narodih, ko bi državnega pravdnika ne bilo. Le toliko še h koncu: tlačili so nas in pritiskali na zid, ali šli so prej ali pozneji vsi rakom žvižgat, Slovani pa so še tukaj in sicer krepkejši ko kdaj; in tako se tudi sedanjemu nazovil-liberalstvu zgodi, da počene v prah in da pojde čas in zgodovina čeznj na dnevni red! In kaj pa naj se mi iz tega zadnjega prevrata Potockijevega ministrstva učimo? Alfa in omega vsega nauka naj bo: Zloga. Zloga doma in z Čehi in Tirolci. Vse sile se morajo napeti da zmoremo pri prihodnjih volitvah. Vsacega poštenega narodnjaka sveta dolžnost je, da dela po svoji moči za srečen izid volitev. Ne strašimo se, ako bi tudi vlada hotla na nas pritiskati, to naj nam bo le še v večjo spodbudo, da bomo toliko bolj delali za sveto našo narodno reč. Mi smo pošteni in vdani Avstrijanci, in ravno zato naj nam bo prvi pogoj: vse za dom, vero in cesarja. Pustimo zdaj vse drugo

na stran in delajmo da bo po prihodnjih volitvah večina deželnega zbora v Ljubljani in Gorici narodna, da spravimo može trdnega značaja in neodvisne. V Trstu in Gradcu se da kolikor toliko tudi narodnjakov v deželni zbor spraviti. In potem bo dolžnost poslancev se zjediniti s Čehi in drugimi Slovani in Tirolci in takó vlado prisiliti, da bo vendar enkrat pošteno mislila na račun z narodi, ne pa da bi dalje s praznimi operacijami vodila za nos vsacega, kdor ji zaupljivo pride naproti.

DROBTINE.

* (Moringa) ne bo več v Trst nazaj, vsaj tako se govori; ker ta „liberalni“ gospod nij bil Slovencem nikdar pravičen, torej nijmamo prav nobenega vzroka žalovati po njem.

* (Nesreča.) Gospod Jaka Divo, korar v Kopri, našel je v 77. letu, ko je bil 4. t. m. po opravih v Trstu, nesrečno smrt; padel je namreč blizu stare mornarske vojašnice iznad gornje ulice na doljino. Previden s sv. sakramenti, je že tisti večer umrl. Nekteri sicer trdijo, da je bil napaden; daš tega ne vemo, to je gotovo da denarja, blizu 500 gl., kiere je imel nesrečnik pri sebi, niso našli pri njem. Velicastnega spreveda vdeležilo se je nad 5000 oseb.

* (Vladni list pred porotniki.) 25. t. m. pride pred porotnike profesor Coghievina, vrednik tukajšnjega vladnega lista „Osservatore Triestino.“ Toži ga advokat dr. De Rin v imenu mestnega svetovilstva zaradi pregrehe krivega obrekovanja.

* (N. V. cesar) je imenoval g. bar. Petrina za ministra kmetijstva, g. Holzgethana za ministra denarstva in g. Stremayerja spet za ministra uka in bogočastja. Za ministra deželne brambe na mesto Widmanna še ni nikdo imenovan. Vse to imenovanje kaže, da Slovani od tega ministrstva nimajo še ničesa pričakovati.

* (Za španjski kraljevski prestov) je odmenjen pruski princ. Zoper to se vzdiguje vse francosko casopisje, ker se Francozi boje, da bi jim bil hohenzollerski kralj v Španiji nevaren sosed. Ako se stvar obistini, bode Francoska poklicala svoje diplomatske posrednike iz Berlina in iz Madrida, in razpor med Prusijo in Francosko bil gotov bil.

* (Izjava slavnega hrvaškega škofa Strossmayerja) v nekem angleškem casopisu, v kateri se upira dolženji, da bi hotel Hrvat k pravoslavni veri in tako k hrvaško-srbskemu verskemu edinstvu privedi, in v kateri baje nasprotno trdi da hoče Hrvate izobraziti in s tem vplivati na Srbe, da tako tudi oni katoliki postanejo, dalje, da je samo zato ustanovil zagrebsko „katoliško vseučilišče“ — ta izjava je naredila nov žalosten razpor med Srbi in Hrvati. Srbski časniki obžalujejo, da Strossmayer, kterega so čislali, kaj takega namerava ter izrekajo, da se hoté svoje pravoslavne vere držati, da je vsaka religiozna propaganda dan danes prazna in neplodna nakana.

Ob enem pravijo, da je to objavljenje Strossmayerja pri Srbi nemogočega storilo Hrvaški narodni casopis „Zatočnik“ pak ne veruje, da je ona izjava istinita, ali pa vsaj ni prav prevedena mod svet prisla. Magjarski casopisi, na pr. „Sloga“ in „Nar. Nov.“ se pa veselje. To poslednje je najbolj značajno, tem ljudem je vsaka nesloga in vse prav, kar bi utegnulo Strossmayerju, kot vodniku narodne hrvaške stranke škodovati. Zelo bi bilo v korist jugoslovanstva zeleti, da bi se vest o tej izjavi ne obistinila. (Sl. Narod.)

* (Izid volitev.) Na štajarskem so iz velikega posestva izvoljeni za deželne poslance ti-le gg.: Grot Atems, vitez Kurneri, žl. Konrad, bar. Hackelberg, bar. Hamer-Purgstall, bar. Kellersperg, grof Kotulinski, M. Lohninger, baron Mandel, Neupauer, Pauer in Wachtler; tedaj sami liberalci.

Na Kranjskem so izvoljeni v velikem posestvu gg.: Dezman, Kljun, Wurzbach, Margheri, Rudež, Thurn, Langer, Apfaltrern, Aleks. Aversperg in Savinsek; tedaj tudi sami ustavoverneži. Tretjina velikih posestnikov je volila narodno.

Na zgornjem Avstrijskem so pri volitvah po mestih večidel zmagali liberalci. Ravno tako na Koroškem, na spodnjem Avstrijskem pa so zmagali konservativci v velikem posestvu. K kmetijskih volilnih okrajih v Avstrijskem pa so povsod prepali liberalci.

V Česki so spet voljeni sami deklaranti in skorje vsi soglasno.

Na Moravskem so tudi voljeni mnogi deklaranti, in sploh so volitve izpale tako, da imajo Nemci samo nekaj glasov več, kar vsled krivičnega volilnega reda skoraj drugace biti ne more.

(Iz Dalmacije) je došla vesela novica, da so narodnjaki pri volitvah kmečkih okrajev za deželni zbor razen dveh okrajev povsod zmagali. Zdaj je za gotovo pričakovati, da bo večina v zboru narodna.

(Gospodarska šola.) za učitelje na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, Primorskem in v Dalmaciji bode letos od 16. avgusta do 24. septembra t. l. v Gradcu. Iz Kranjskega bode slo v to šolo osem učiteljev iz dežele. Vsaki dobi povračilo za pot tje in nazaj (po železnici za 3. razred, potem pa za čas med potjo in za čas učenja še na dan 2 gold. av. vr. Pri nastopu potovanja dobi vsaki povračilo za pot do tje in tretji del šesttedenskega zneska od c. k. vlade na roke, drugo pa v dveh obrokih v Gradcu). Prošiti v to šolo smejo samo učitelji z dežele; učitelji mestnih sol. realk, učiteljskih izobraževališč itd. smejo, kolikor bode prostora, iti kot gosti na svoje stroške v to šolo. Vlada bode z dogovorom deželnega odbora in kmetijske družbe rešila prošnje. Prednost bodo imeli učitelji iz tistih krajev, kjer se napravljajo ali kjer se pričakuje, da se bodo napravile gospodarske nadaljujoče šole; dalje bode se oziralo na tiste učitelje, kateri še niso bili v tej šoli na Dunaji; vendar se tudi ti s tem ne izključujejo, ker teh ne sme biti več tretjinko v letošnjo šolo poklicanih.

Ne obupaj.

(Spisal J. Košir.)

Na polji kmet z obrazom znójnim dela,
Še nekaj dni, päenica bode zrela.
Al' huda ura pride, vse mu vzame!
Oj boren kmet — imel boš prazne hrame!

Nemara kmet potem zato ne seje?
Da postopati mu je pametneje?
Da, seje tudi, kakor prej marljivo:
I kaj bi ne, ker ima plodno njivo?

Vsaj vendar up v prihodnost mu ostane:
Nemara da obilno se nažanje;
Ker ni je vsako leto ure hude,
Da bi mu pokončala mnoge trude. —

Na polji Slave narodnjak se trudi;
Kot kmet na polji, on poti se tudi:
In znoj njegov je grenji, kot kmet'valcev;
Tud mnogo več on ima nasprot'valcev.

Še črna nehtaležnost se pridruži,
Da zraven mu življenje tožno kuži;
Ker narodnjakov redka nij osoda,
Za trud jih vroč, udarja je nezgoda.

A kdor bi tega zbal se, je okoren;
Usaki supici je on pokoren:
Enak je kmetu, ki bi pustil setev,
Če enkrat toča mu pobije žetev.

Razprava o zakonu.

Modrijani starodavnih časov, katerih neumrjoča dela so se ohranila še do današnjega dne, čitali so svojim učencem na pergamentu pisane razprave o različnih predmetih, ter s tem dokazovali dušne svoje zmognosti.

Bog ne daj, da bi se jaz v obče pristeval modrijanom, dokazati pa vendar hočem, da bi se svetilo med istodobnimi modrijani, ako bi jaz takrat živel, tudi moje ime. Torej na delo!

Zakon, predragi čitatelji! je po mojem mnenju tisti blažen stan, ki ga človek najlaže doseže in kateri mnogokratni zlasti možem življenje greni.

Tukaj naj omenim, da je bil svoje dni zakonski stan na svetu najveselejši.

Da pa sedanji zakoni tej prvotni obliki več ne zadostujejo, tega si nijso sami krivi. Ta dobra lastnost se sicer zakonskemu stanu tudi zdaj ne more odrekati, razlika je k večjemu ta, da so se ga v starodavnih časih veselili poročeni sami, zdaj pak se ga veselijo drugi ljudje.

Za ljudi, ki še nijso poročeni morali bi imeti pripravne nauke ali gimnazije — za poročence pak samo visoke šole.

Znamenito je o tem stano, da človek v njem ne more napredovati, zmeraj bi v njem potreboval kakoga učitelja, ako hoče, da ne zaostane; za sedajno dobo bi to bila res neprecenljiva stvar.

Pripravni nauk morala bi pred vsem drugim biti ljubezen. K ljubezni, predragi čitatelji, pa je najpopred treba dobrega želodca; kajti star pregovor pravi: „da ljubav strada“, torej se ne more lotiti ljubezni, kedor ima slab želodec.

Želodec je torej glavni faktor pri ljubezni, zato gleda vsak mladenič, preden se zaljubi, ako ima dekle mnogo premoženja. Kder tega nij, tam se ljubezen rada ne mudi. Kder pa fant zna za premožno dekle, tam se prilepi, kakor pijavica, a zastonj bi bil ves trud, odgnati ga od tega mesta. Vedenje takega ljubljence je pravi gorkomer; po njem se lahko spozna ima-li njegova ljubica več ali manj stotakov.

Ako bi se ljubice premoženje značalo do ničle, padla bi tudi njegova ljubezen kakor blisk

* (Iz Žužemberka) na doljem Kranjskem se v "L. Ztg." poroča strašna nesreča: "2. julija popoldne je nastal strašen vihar, ki je kozoletce podiral, drevesa s koreninami izruval in lomil, stebre odnašal. Začela je potem toča iti, ki je polje in vinograde strašno opustošila. Škoda je neizmerno velika."

(† Jožef Vojsk) kaplan v Vurmburgu je te dni umrl. Nasil so ga mrtvega v hosti, kjer ga je mrtved zadel. — Rajski je bil eden največjih originalov slovenske štirke. Bil je goreč rodoljub, kakor mu jih ima med našim narodom malo para, poleg tega je bil pa radikalen v vsem svojem mišljenju, strašno močan, hraber in pogumen, enak vitezom iz srednjega veka. Ptujski in ljubljanski nemškutarji so se ga bali kakor hudčič križa, vsakega je kurja polt obhajala, ako je Vojska na samem se sprehajajočega, z velikansko porjačo oboroženega srečal. — Orožje je zelo "spogal", imel je dvocevko, pistole, revolver, ostro nabrušeno sabljo, več nožev, vsake vrste palice i. t. d., se zmirom sovražnikom našega naroda grozeč. Velik respekt pred Vojskovimi pestmi je imel dr. Franček Straffella v Ptuju. Pri zadnji Hermanovi volitvi se ni Vojsk mnil od dr. Straffelle, zmirom mu je bil za angeljarha na strani ali pa za hrčima, in nas dr. Straffella sicer najhujši in škandaloznejši kričar proti našemu narodu, se je tako mirno in tiho zadržal, kakor malo dete na sv. Miklavža večer, kadar mu parkelj žuga ga v koš pobasati. — Naš Jože Vojsk je kakor pravi Slovence imel v voliki čini vinski kapljico in bil je po staro-slovenski segi skrajno gostoljuben, posebno pa za dijake. Bodi mu zemljica lahka! — Tako smo čitali v "Slov. Narodu." Gosp. Vojsk ni bil le zvesti naročnik "Jurja s pušo" in "Jadr. Zarje", ampak prizadeval si je tudi naše liste priporočati, in pisal je nam o priliki: "Kot kaplan imam sicer počilo denarja, vendar za slovenske časnike rad tudi zadnji forin dam, in to je dolžnost vsacega duhovna, da narodne liste duševno in materialno podpira. — Nemškutarjem to se ve da kaj takega ni všeč, vendar jaz se jih toliko bojim, kot Rus Turka." Živila Slovenija.

(Javna zahvala.) Matici slovenski je 15. junija tega leta došlo sledeče veselo naznanilo: "Stejejo si v čast, da moremo slavemu društvu naznaniti, da se je gosp. Ivan Žuza, veliki posestnik in bivši deželni poslanec v Grizah pri Zalcu, zavaroval pri vseslovenski "Slaviji" tako, da od 1500 gold. zavarovanja na smert po njegovi smrti 500 gold. pripade Matici slovenski. — Glavni zastop vzajemno zavarovalne Prasko Banke "Slavija" v Ljubljani 14. tožnika 1870 — Crny I. r."

Slovenske Matice odbor si steje v sveto dolžnost, to redko in posebno djanje ne le naznaniti slov. občinstvu, ampak tudi gosp. Iv. Žuzi srčno zahvalo izreči za njegov velikodušni dar.

Odbor Matice slovenske v Ljubljani 16. junija 1870.

Dr. E. H. Costa, prvosednik.
A. Lesar, odbornik in tajnik.

* (Vzajemno-zavarovalna banka "Slavija.") V Istri so prevzeli zastop "Slavije" naslednji gospodje: France Cuk, trgovec v Dolini;

Gustav Grosman, učitelj v Osnju; Ivan Benko, učitelj v Paaji vasi; Anton Zajdel, duh. pom. v Stermi; France Matičič, duh. pom. v Završju; Franjo Urašč, učitelj v Ziminju; Jože Lilek, duh. pomočnik v Kapfinaru; Tone Cargo, učitelj v Vrbanu; Ivan Zivko Mrgolič, pop v Sajinah; Ivan Ljubotina (Srb), trgovec v Peroju; Anton Pavlin, učitelj v Medolini; in Franjo Strnad, učitelj v Valturzi. Živila slavjanska vzajemnost!

* („Slovenska Talija“) zbirka dramatičnih del in iger, ktero izdaja dramatično društvo. Je zopet prišla na svetlo v 5 vezkih. S to zbirko je ustreglo društvu prav izdatno potrebam slov. čitalnic po deželi, katerih nekatere prav marljivo goje dramatično umetnost. Predno se ozremo na nove vezke, naj na kratko omenjamo poprejšnjih vezkov.

1. vezek: Priročna knjiga za glediske diletante, posebno za ravnatelje igrokazov ter prijatelje slovenske dramatike sploh. Prav živo moremo priporočati to knjižico posebno vsem tistim, katerim je namenjena v prvi vrsti. Na 172 straneh podaja prav zanimivega in podučnega blaga obilo v 4 razdelkih, ki obsegajo te-le članke: „Zgodovina glediske umetnosti pri raznih narodih“, s posebnim ozirom na Slovane, podaja na 52 straneh prav zanimive črtice o razvoju dramatike; daljni članki so: „O važnosti gledišča sploh, posebno pa narodnega“. — „Je li res težko, napraviti diletantsko gledišče?“ — „Dramatično društvo in njegov namen“ in „Pravila dram. društev“. — Drugi razdelek podaja praktične navade, kako ravnati pri stavljenju in vzdrževanju diletantskega gledišča v člankih: „O napravi gledišča“, „O razdavanju nalog“, „O vajak“, „O mimiki“, „O deklamaciji na gledišču in pri besedah“, „O oblekah in oblačenju“, „O oblekah in oblačenju“, „O ličenju obraza ali maskovanju“. — V tretjem razdelku nahajamo: „Govor pri zabavi po prvem običnem zboru dram. društev“, „prolog pri odpravi gledišča“ in tri dram. prizore posebno pripravne za slavnostne predstave, namreč: „Rodoljubna zmaga“, „Slovenija oživljena“, „Krst pri Savici“. — Četrti razdelek obsega: „Imenik slovenskih glediskih igrokazov“, ki utegne posebno ustreči čitalnicam pri izbiranju iger, in „pregled krajev, kjer so se igrali slovenski igrokazi“. Ta bogati in mnogovrstni obsežek bode gotovo najbolje priporočal to knjižico, ktere je cena le 50 kr.

2. vezek: „Ultra“. Vesela igra v 1 dejanji po českem. „Na mostu“. Burka v 1 dejanji po česk. Obe igr. ste bili že igrani z dobrim uspehom.

3. vezek: „Mlinar in njegova hči“. Zalostna igra v 1 dejanji po znani nemski igri.

4. vezek: „Dobro jutro“. Vesela igra s petjem v 2 dejanjih, po českem. — „Bog Vas sprimi“. Vesela igra v 1 dejanji. Obe igr. se lahko daste predstavljati na vsakem odru in potrebuje prva 5 moških in 3 ženske osebe, druga 2 moške in 2 ženske osebe.

5. vezek: „To sem bil jaz“. Saloigra v 1 dejanji. Prav dobra igra, ki ne potrebuje več nego 2 moški in 3 ženske osebe. — „Ravni pot najboljši pot“. Vesela igra v 1 dejanji, s prav dobrim uspehom v ljubljanski čitalnici in drugod igrana, potrebuje 5 moških in 2 ženske osebe.

6. vezek: „Gospod Capek“. Vesela igra v

1 dejanji po poljskem, potrebuje 5 moških, 2 ženski in nekaj stranskih osob. — „Belin“, opereta v 1 dejanji, historično imenitna.

7. vezek: „Oprošeni jetnik“. Saloigra v 1 dejanji. Ta igra, ki potrebuje 9 moških osob, je posebno pripravna za predstave g. dijakov v šolskih počitnicah, ali pa za kraje, kjer je težko dobiti ženske igralke. — „Zenin od gladi“. Vesela igra v 1 dejanji, po českem, za 5 moških in 2 ženske osebe.

Cena vezkom 2—7 je samo po 25 kr.

Vezki za leto 1869. odmenjeni obsegajo prav lepe in zanimive igre, ki se razen operet dajo vse prav lahko predstavljati na vsakem čitalničnem odru.

8. vezek: „V Ljubljano jo dajmo“. Izvirna vesela igra v 3. dejanjih, spisal Ježef Ogrinec. Ta prav iz domačega življenja vzeta igra, ki ima dobro risane značaje, se je igrala s prav dobrim uspehom na ljubljanskem gledališču, in bode ako se se nekteri prizori nekoliko okrajšajo, povsod dobro dopadla. Potrebuje pa samo 3 moške in 3 ženske glavne osebe in nekaj stranskih.

9. vezek: „Grasčak in oskrbnik“. Igrokaz v 4 dejanjih, po poljskem poslovenil Josip Noll. Prav zanimiv dobro pisan igrokaz resnije vrste, ki je posebno priporočati, ker so se dozdaj le vesele igre predstavljale po čitalniških odrih. Potrebuje samo 6 moških in 2 ženske glavni osebi in se da predstavljati brez vseh sceničnih težav na vsakem odru.

10. vezek: „Srečan“. Opereta v 1 dejanji po hrvaškem, znana iz predstav dram. društev na ljubljanskem gledališču. — „Svoje glavnice“. Vesela igra v 1 dejanji, prav kratkocasná šaljiva igrlica, ki potrebuje 3 moške in 3 ženske osebe in se bode gotovo povsodi, dobro igrana, posebno prikupila.

11. vezek: „Roza“. Izvirna igra v 3 dejanjih, spisal dr. Fr. Celestin. Ta igra nam podaja v prav lepem jeziku v vezane besedi boj ženskega srca med emancipacijo in ljubeznijo, ktera zadnja slednjic zmaga. Igra se prav lepo bere in se bode tudi igrana prikupila, če je glavna naloga v dobrih rokah. Potrebuje ta zanimiva igra le 3 moške in 2 ženske osebi in se da prav lahko predstavljati.

12. vezek: „Klobuk“. Vesela igra v 1 dejanji po francoskem poslovenil V. Mandel. Prav dobra, komičnih situacij polna igra, ki se bode posebno dobro dopadla, ako je komična naloga sluga Timoteja, glavna naloga vse igre, v dobrih rokah. Potrebuje igra 3 glavne moške in 2 ženske osebi in 2 manjši moški. — „Tičnik“. Opereta v 1 dejanji, znana po lepi muziki dr. Benjamina Ipavca od predstav v ljubljanske čitalnici in na ljubljanskem gledališču. Libreto, akoravno sam za-se nima posebne vrednosti, utegne vendar zanimiv biti v enem ali drugem oziru. — Iz navednega je videti, da dramatično društvo prav uspešno dela na polji slovenskega dramatičnega slostva, ter skuša ustrezati v prvi vrsti potrebam slovenskih diletantskih odrov. Ta delavnost pa bode še veliko bolj izdatna, če bode naslo društvo isto podporo od slovenskih domoljubov, ktero gotovo zasluži njegova važna naloga.

(Na prodaj imata „Slovensko Talijo“ v Trstu: Schimpf; v Gorici: Sohar.)

pod ničlo. Kakor me je že stari „solmeister“ ničel: ničla od ničle je nič, tako bi bilo tudi z ljubeznijo nič — za njo je treba dobrega zeloda.

Doba pred poroko spada zategadelj k pravnim namokom, ker se ljubljencem znano nij, kaj je v njihovem porezku. Vsak izmed njih si misli da je mili angelček, ter blazno poduha cvetlico iz ktere ima pricvesti slastipolen zakon. Te priprave trajajo pogosto mnoga leta in končajo navadno s tem, da nijeden ne zna na čem je. Kandidat zakona kaže čisto svoji izvoljeni tak dolgo srako na vrbi, dokler iz nje ne postane vrana, ter se po takem nekonečni ljubezni za veke iznebi. Marsikter ljubljencec pa se na poroko niti ne misli, ter ljubi samo za šalo in se z ljubeznijo igra, kedar bi pa moglo priti do poroke, pobere vse pet culic ter jo pobriše „ko mu luna gleda v blede lice“, v varno zavetje, „svoji tugi in ljubezni da slovo“, kakor bi pesnik rekel. Ljubezni se pa tudi pogostoma odtrga krinka od lica, pride nad njo živa eksekucija v osebi gospoda dekana, nasledek tega pa je, da sta odslej ljubljence v novem stanu, kteremu pravimo zakon.

Zakonski stan je v obče krasen stan, samo to je smola, da ga — malo kdo prav umeje.

To pa izvira od tega, da pre vsaki, predno se oženi, pamet zgubi. K zakonu sicer pamet nij neobhodno potrebna; slisal sem celo govoriti, da imajo žene takove moze najrajši ki so malo pri-

smejeni, kajti oni so jim v vsem naj bolj pokorni.

Dalje ljudje tudi pravijo da je za zakon pred vsem treba ljubezni in složnosti. Kaj takega bi jaz se sanjati ne hotel; imam svedokov koliko jih kedo želi, da je k zakonu pred vsem treba druge reči, in sicer — denarjev.

Pravi zakon, predragi čitatelji, nahajamo ravno tam, kjer ni ljubezni niti složnosti.

Po fizičnih postavah se namreč vse jednako odtiska, vse nejednako pa pritiska. Da bi se pa glede teh postav priroda sama ne zmotila, a ne pritiskala moža k možu in ženo k ženi, iznajdla je mode žurnal, po katerem nosi mož hlače, žena pa jankice.

To sedanje ženske posebno dobro vedo razločevati. Da takim poročnim ločenju nij treba, izvoli si vsak nekaj drugega — žena domačega prijatelja — a mož dobro prijateljo — ide-li gospod soprnj na pravo — gre goepa žena na levo, a to samo zaradi tega, da bi nju zakon ne žalil spredaj omenjenih fizičnih postav.

Druga plat takega zakona je, da ne sme vedeti desnica, kaj dela levica, in levica kaj dela desnica. Da se tem razpravam z nijednega stališča ne da nič ugovarjati, to je jasno ke bili dan.

Zakon, predragi čitatelji, je tudi zategadelj vpeljan, da bi se v njem družile slasti in strasti, dobro in zlo. Dokazano je, da prevelika radost

— a te je v zakonu na kupe — žlorektu mnogo bolj škoduje, nego žalost.

To je torej izrok, da moz kakor močnejša polovica vzame radost na sebe, žalost pa velikodavno prepusti slabši svoji polovici — za pri- vatno rabo.

Pri vsem tem pa je zakonski stan vendar prekrasen in tudi človek brez veljave dobi z njim veljavo, kajti brž po poroki mora biti blagajnik. Najpred mora plačati čestitljivi svoji soprugi jutrni dar — potem pa pridejo otroci, — tem tudi mora biti odprta njegova blagajnica, a k temu se brez dolžnih pisem. Zatorej pa zakonski stan šteje tudi neizmerno dosti nesrečnežev, kteri si neprenehoma lase z glave trgajo, a od tega izhaja da vidimo danasnje dni toliko gospodov soprugov, ki so plesasti.

Zakon je tudi takov stan, kteri se ne da lahko razvezati inaci, ako eden od drugega ne pobegne. Prav za prav bi pa zakonska zveza morala trajati na veke, da! se celo po smrti. Zatorej se je danes v Indiji običaj, da se mora vdova na grobu umrlega svojega moža živa peci, dokler se ne speče.

Pri nas civiliziranih narodih je že davno ta krutost minola — pri nas vzame si vdova ne dolgo po smrti svojega prvega moža, drugega — in t a se speče.

Vedel.

Cenik različne robe v Trstu. Franko kolodvor Trst.

Žaganice kranjske:				
od 10 do 14,	1200	po f.	60	do f. 65
" 8 " 9	850	" " 40	" " 45	
akurete	1200	" " 30	" " 35	
remli 1/2 nemški		" " 45	" " 50	
Žaganice štajerske:				
od 10 do 14,	1200	po f.	65	do f. 75
" 8 " 9	850	" " 45	" " 55	
akurete	1200	" " 45	" " 50	
remli francoski 1/2		" " 50	" " 60	

Žaganice koroške:				
od 10 do 14	1200	po f.	90	do f. 100
" 8 " 9	850	" " 60	" " 70	
akurete	1200	" " 60	" " 66	
remli 1/2 benč.		" " 70	" " —	

Moka	I Kaiser	po	11	f.	50	kr.	cent
II fein		"	10	"	50	"	"
III mezzo		"	9	"	50	"	"
Anszug		"	8	"	50	"	"
Otrobi		"	8	"	—	"	"
Fežol rudači		"	3	"	20	"	"
" zeleni		"	5	"	70	"	"
" rumeni		"	5	"	25	"	"
" kanarin		"	5	"	25	"	"
" kokes		"	6	"	50	"	"
Slive		"	6	"	—	"	"
Maslo		"	7	"	50	"	"
Slanina (špeh)		"	52	"	50	"	"
Seno konjsko		"	36	"	—	"	"
" kravje		"	1	"	80	"	"
Slama boljša		"	1	"	90	"	"
" slabeja		"	1	"	80	"	"
Krompir		"	1	"	60	"	"
		"	2	"	50	"	"

Loterijske srečke:

V Trstu,	9. julija:	82	73	14	10	81
V Berni,	"	12	87	64	45	52

Listnica Vredništva.

Čl. gg.: Mir. K. v Planini: Hvala! Malo sicer, vendar večinoma zaročnikov v Planini, nego v Ljubljani! — Fr. Str.— v Mariboru: Vam iz srca radi. — And. Elsh.— v Laskem trgu: hvala! — dr. Mir. Dr.— v Karlovcu: hvala! Vasa čitalnica 5 iztisov, ljubljanska pa — 000!! Živila ljubljanci!

Razglas. Z najvišim sklepom od 23. maja t. l. so se zdatno povisale place za žandarje od 1. julija 1870 dalje.

Od omenjene dobe dalje znaša plača stražmojstra 500 gld., postajnega voditelja 400 gld. in pravega, kakor tudi žandarja na poskušnji 300 gld. vsako leto.

Razen tega dobiva moštvo vsako leto 40 gld. za obleko in oborožbo.

Zadnjič se jim bo, če so nad 24 ur v službi izvan kraja, kjer stanujejo, in sicer stražmojstru 50 kr., postajnemu voditelju in žandarjem 40 kr. preskrbnine dajalo.

Ker ima to povišano plačilo vzlasti namen, izobražene in rabljive može iz civilnega stanu za krdelo pridobiti, in može odpustnike in rezervnega stanu za vstop v žandarmerijo nagniti, tedaj se občinstvo na to opominja, in opazuje se, naj se nizi častniki in vojniki rezervniki, potem brambovci in osebe civilnega stanu, če so voljni stopiti v žandarmerijo in imajo potrebne lastnosti za sprejetje, oglasijo za take službe pri žandarmerijskih postajah, ktere so najbliže njihovemu stanovanju.

Pogoji za sprejemanje so ti-le:

- avstrijsko državljanstvo,
- starost najmanj 21 let,
- neozenjen ali udovski stan brez otrok,
- telesna krepkost, ktero mora potrditi viši vojaški zdravnik s priporočilom,
- znanje nemškega in deželnega jezika, kakor tudi branja in pisanja,
- neomadeževano poprejšnje življenje, oziroma negrajano vedenje med doteklo vojaško službo,
- naposled zavezanje, štiri leta v žandarmeriji služiti.

C. k. deželno namestništvo v Trstu.

Društvo slovanskih mlinarjev

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalneje banki v Pragi

je započelo 30. sušca t. l. svoje delovanje

z veliko vdeležitvijo mlinarjev ne samo s Českega, Morave in Šlezke, ampak

tudi iz Jugoslovanske.

Pravice, ktere banka „Slavija“ temu društvu daje, so:

1. Mlini in enaki zavodi storé popolnoma samostojen in lasten oddelak.
2. Konečni dobički, kteri se po zavarovanju mlinov in enakih zavodov proti škodi ognja dosežejo, bodo se razdeljevali verno in pravično na podlagi pravil le med člene tega društva (društvenike).
3. Ako se naredi zavarovanje na podlagi razumne cenitve, izplača se vsaka škoda, ktera bi se zgodila po požaru, popolnoma i ne da bi se kaj odrgalo.
4. Premoženje društva slovanskih mlinarjev, oskrbuje poseben pregledni odbor, ktereга voli občini zbor členov četrtreza odbora i se mu tudi pridruži zbor mlinarskih poverjenikov.

Iz priglasov i mnogih dopisov, ktere še denasnji dan na naše objavjenje o ustanovljenju posebnega oddelka za zavarovanje mlinov dobivamo, kaže se čem dalje, tem jasnejše, da so bili mlinarski zavodi za neprimerno visoke premije zavarovani.

Da bi tedaj opravičenim zahtevam enkrat za vselej bilo pomagano, vzela si je „Slavija“

za nalogo, vstreči opravičenim tirjatvam, zahtevajočim

posebnega oddelka za zavarovanje mlinov

tolaže se z gotovim prepričanjem, da ta misel, ktero je „SLAVIJA“ zbudila, imela bude blagodarne uspehe tudi za druge mlinarje slovanske.

Pozivljamo tudi vse gospode, kteri se ali še niso priglasili, ali pa se jim zavarovanje koncu bliža, da bi ne odlašali glavnemu zastopu banke „SLAVIJE“ v Ljubljani svoj pristop kar najprej mogoče obznaniti, premislivši, da so mu letne premije tako primerjene, da nobena druga zavarovalnica nižih ne ponuja. Le z gromadno vdeležitvijo i po sluznosti zagotove si gg. mlinarji najboljših uspehov.

Svoji k svojim vsi za pravico

Živila slavjanska vzajemnost!

V Pragi, 30. sušca 1870.

Glavni zastop za slovenske dežele v Ljubljani

Špitalske ulice h. št. 629.

Jan. L. Černy s. r.

LEKARNA ZANETTI

velika zaloga Specarijskih reči, kemičnih izdelkov i zdravil na debelo.

Menotti. Hlečki za hladno i prvo zoper kašelj. Pomaga gutoru. Komar ne pomorejo, temu se počne ducat. — Ti izvirni hladni hlečki so posebno za prsne bolezni, ker sestavljene so iz raznih zelišč. Posebno dobre so za nahod in hudi otroci kašelj i sicer precej v začetku, kakor tudi porneje, ko je postal kroničen, zoper sušico, ko se je še le začela, zoper bolezn i v grlu sploh i posebno take, ktere glas človeka jemlje i kvirajo; posebno dobri so tudi za ljudi, ki imajo pretresna prsa i kteri se ne morejo več ozdraviti.

Benzina ne sme se manjkati v nobeni rudarini. S to se precej lahko enak madež spravi iz obleke zakone ali plute, svilene itd., in pri tem kar nič barve ne spremeni take obleke, naj bo se tako delikatna.

Cement Imovina. Ta cement se prime vsake reči, stekla, porcelana, rudnine, clesa itd.

Velika zaloga Vod Rekarovih, Katalanovih iz Salasa, Rajnerjevih, Vičkov, Pabnerskih, Seiterovih, Sanderjevih, Gleichenberških, Del Frankih itd. itd.

Brizglje Rikardove, ki pomagajo gutoru in odpravljajo bolezni. Taminove brizglje po sestavi profesorja Rikorda (najslavnejšega zdravnika skrivnih bolezni v Evropi). — Zdravilo je od danes zanaprej boljše za bolezni na spolovilih in sečilih. — Ozdravljajo vneto Hematu kožico, kjer imajo take bolezni sedež, brez vsacega slabega nasledka. Sicer pa je tudi natora tega zdravila, ki je sestavljeno iz umih zelišč, porok, da je brezškodno.

Za gluhost. Nova iznašba akustične trombe za gluhe od Abrahama. — Te trombe presegajo vse to, kar se je do zdaj iznašlo o tej stvari. Tromba, ki se dene v uho brez bolečine, ima samo en centimeter obsežka, vendar ta majhna tromba napravi, da človek sliši prav dobro. Osobe se sploh potem lahko pogovarjajo i šumenje po ušesih jim izgine popolnoma. Sploh ta iznašba zatre vse mogoče nesreče, ktere ta strašna bolezen vzrokuje. Dobiva se samo v Trstu pri Zanetti.

Glavne zaloge: V Mantovi, Mateicich. — V Gorici, Pontoni. — Na Reci, Catti in Prodam. — V Veroni, Castrini. — V Pulji, Wassermann. — V Rovinji, Angelini. — V Kopru, Elia. — V Karfu, bratje Collas.

Olje iz jeter rib polenovk, sestavljeno z jedom i železnimi deli. To olje prav lahko jemlje odrasli i tudi najbolj nevični otroci. V kratkem se človek popravi in olivji tudi najbolj slabe natore. Otrokom odvrača in ozdravlja rakitike in bramorje in posebno dobro je tudi za učence bolezni. Služi posebno se takrat, kadar navadno olje iz jeter polenovk nič več ne more koristiti.

Kuglice zoper sloto žilo i za čustilo, slavnega profesorja Giacomina v Padovi, v 30 let potrjene, 83.000 ozdravljenih ljudi je radostna priča, kako dobro je to zdravilo, ktero se je 30 let rabilo za zlato žilo, zaprtje, hipohondrijo, srčno utrujanje, pokvarjeni želodec itd.

Izleček zoper mrzlico dr. Mora, 4. stopnji, i za bolezni, ki izvirajo iz tega. Gotov pomoček. — To zdravilo, edino svoje vrste, pomaga vnačemu, ker naravnost zatara korenine bolezni. Na tisoče ljudi, ki so se več mesecev zastoj ozdravljali tako, kakor zahteva zdravniška vednost, priča, da jim je samo to zdravilo podarilo ljubo zdravje.

Balzam zeleni ameriški Metzer zoper trganje, reumatizem i vse bolečine ki izvirajo iz njega, zoper trganje po udih, patiko, zateklino, tresenje, bolečine v stegnih, kitah in udih.

Mollov prah od Seidlitz, nov, na debelo i na drobno i f. 80 k. izatlica.

Pagliano, sirup iz Florenca, na debelo i na drobno.

Sirup dr. Bonaja, hladiven prasi, sestavljen iz četrtega sadja, ozdravlja hud kašelj vsake vrste, tudi otroci, vnetje grla, pra, želodec i vse take bolezni, ki izvirajo iz prehlajenja i so vnetljive. — Posebno dober je tudi za glas, i zato se priporoča vsem pevcom i pridigarjem.

Vino zoper zaprtje i revne od dr. Andurana iz Pariza. — Gotov pomoček.

austr. Lloyd v Trstu.